

K 46107333 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : พระอุโบสถวัดคูสิดารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

สยมนุ รัชชิตพานิชยกิจ : พระอุโบสถวัดคูสิดารามวรวิหาร กรุงเทพมหานคร
(UBOSOTH WAT DUSIDARAM, BANGKOK) อาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ : รศ. ดร.ศักดิ์ชัย
สายสิงห์. 90 หน้า. ISBN 974-11-6474-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ที่มุ่งศึกษารูปแบบและตำแหน่งที่ตั้งของงานศิลปกรรม
ต่างๆ ภายในวัดคูสิดารามที่ปรากฏในปัจจุบัน เพื่อกำหนดอายุการสร้างพระอุโบสถ หน้าบัน เจดีย์
ประจํามุม ระเบียงคด และซุ้มเสมา ว่าสร้างในสมัยใดเป็นสำคัญ

วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำผลการศึกษาที่ผ่านมาของนักวิชาการ
ในเรื่องจิตรกรรมฝาผนัง และประวัติการสร้างวัดมาเป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นในการกำหนดอายุ
แล้วจึงศึกษารูปแบบงานศิลปกรรมต่างๆ ของวัดคูสิดารามเปรียบเทียบกับงานศิลปกรรมที่มีรูปแบบ
คล้ายกัน ประกอบกับประวัติการสร้างวัดที่ระบุในเบื้องต้นว่าสร้างขึ้นร่วมสมัยกัน และผล
การศึกษาที่ผ่านมาของนักวิชาการ เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของงานศิลปกรรมที่ร่วมสมัยกัน
อีกทั้งยังนำงานศิลปกรรมที่มีรูปแบบแตกต่างกันมาเปรียบเทียบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความนิยมใน
รูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อแสดงให้เห็นความชัดเจนในการกำหนดอายุการสร้างยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยพบว่า พระอุโบสถวัดคูสิดารามนั้นได้สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระ
พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้และตรงกับ
ประวัติการสถาปนาวัดครั้งใหญ่ในสมัยนั้น โดยมีพระอุโบสถที่มีรูปแบบหลังคาแบบบังสาตหรือ
จันทน์ที่ยื่นลาดลงออกมาคลุมบริเวณมุขทั้งด้านหน้าและด้านหลัง และหน้าบันแบบไทยประเพณี
ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมสร้างกันในสมัยรัชกาลที่ 1 อีกทั้งคติการประดับรูปเทวดาถือพระขรรค์นั่ง
แท่น ยังเสมือนเป็นสัญลักษณ์แทนตัวผู้อุปถัมภ์การสร้างในการปกป้องรักษาพระพุทธศาสนาที่
สอดคล้องกับผลการศึกษารูปแบบซุ้มเสมาทรงกุ่มข้างอีกด้วย ทั้งนี้ยังปรากฏรูปแบบเจดีย์ประจํามุม
และรูปแบบของระเบียงคดที่มีลักษณะร่วมกัน และแตกต่างกันกับงานศิลปกรรมตามวัดต่างๆที่
สร้างขึ้นร่วมสมัยกัน อันแสดงให้เห็นถึงฝีมือช่างที่หลากหลายในสมัยแรกตั้งกรุงรัตนโกสินทร์

176525

K 46107333 : MAJOR : ART HISTORY

KEY WORD : UBOSOTH WAT DUSIDARAM, BANGKOK

SYOMPU RONNACHIDPANITYAKIT : UBOSOTH WAT DUSIDARAM,
BANGKOK. MASTER'S REPORT ADVISOR : ASSOC. PROF. SAKCHAI SAISHIKHA,
Ph.D. 90 pp. ISBN 974-11-6474-2

The objective of this research aims to study patterns and orders of existing arts in Wat Dusidaram Temple in order to define ages as well as building period of the temple's great hall, gable wall, corner stupa, gallery, and battlements.

The methodology and analysis are organized the previous researches in wall art and the temple history as a primary assumption for determination of the temple age. Secondly, compare pattern of various art in Wat Dusidaram to those art that have a relative pattern and built in the same period in order to define the identities of contemporary art. Moreover, taking more insight by compared with the art in different period in order to present changing preference in patterns.

From the research result, Wat Dusidaram great hall was built in the first Rama King of Rattanakosin period. This result exactly match the primary assumption, which is set earlier. And also match to the grand establishment of the temple. The great hall had an architecture pattern what resemble to the popular pattern in the first Rama King period. In conclusion, there are an obviously evidences of both similar as well as different patterns of corner stupa and gallery in Wat Dusidaram and other Contemporary Wat. This evidences deduce various architecture styles in Rattanakosin established period.